

Nader inventariserend
onderzoek vleermuizen
huismussen en gierzwaluwen
ter plaatse van:

**Geert van der Zwaagstrjitte 3-
37 en 8-26 en Rindert van
Zinderen Bakkerstrjitte 6-20 te
Gorredijk**

projectnummer

230549

TITELBLAD

RAPPORT			
Type onderzoek	Nader inventariserend onderzoek vleermuizen huismussen en gierzwaluwen		
Locatie onderzoek	R. van Zinderen Bakkerstrjitte en G. van der Zwaagstrjitte te Gorredijk		
Projectnummer	230549		
Projectleider	mevr. J. Kamps		
Auteur	W. Pronk		
Controle en vrijgave	J. Kamps		
Versie rapport	Versie:	Datum:	Reden vervallen:
	1.0	23 november 2023	Vigerende versie
Paraaf vrijgave			
OPDRACHTGEVER			
Naam	Elkien		
Contactpersoon	dhr. W.M. Donker		
Adres	Postbus 836, 8440 AV HEERENVEEN		

UITGEVOERD DOOR		
info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Hoogeveen Elbe 2 7908 HB Hoogeveen 0528 373 982	Kantoor Almere Landdrostreef 124 1314 SK Almere 036 82 00 397	Kantoor Groningen Friesestraatweg 213 A-D 9743 AD Groningen 0596 633 355

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties en sloopbegeleiding.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek vleermuizen huismussen en gierzwaluwen dat is uitgevoerd ter plaatse van R. van Zinderen bakkerstrjitte en G. van der Zwaagstrjitte te Gorredijk, in opdracht van Elkien. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2023 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2023 Gorredijk_230549_R. van Zinderen bakkerstrjitte en G. van der Zwaagstrjitte_NO

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.2.1	Bescherming soorten van de Vogelrichtlijn	4
1.2.2	Bescherming soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen Bern en Bonn	5
1.2.3	Bescherming andere soorten	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	7
2.1	Beschrijving plangebied.....	7
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	10
3.	ONDERZOEKSOPZET	11
3.1	Vleermuizen	11
3.2	Huismus	12
3.3	Gierzwaluw	12
4.	RESULTATEN VAN HET INVENTARISERENDE ONDERZOEK	14
4.1	Vleermuizen	14
4.1.1	Verblijfplaatsen	14
4.1.2	Foerageergebied.....	16
4.1.3	Vliegroutes.....	16
4.2	Huismus	16
4.3	Gierzwaluw	18
5.	EFFECTBEOORDELING	20
5.1	Functie van het plangebied en effectbeoordeling.....	20
5.1.1	Vleermuizen.....	20
5.1.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	20
6.	JURIDISCHE VERVOLGSTAPPEN	22
6.1	Toets toepasbaarheid Aedes Gedragscode	22
6.2	Ontheffing	22
6.3	Mitigerende en compenserende maatregelen.....	23
6.3.1	Ecologische begeleiding.....	23
6.3.2	Bescherming vogels tijdens het broedseizoen	23
6.4	Zorgplicht	24
6.5	Conclusies	24
6.6	Verantwoording	25
	LITERATUURLIJST.....	26

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Elkien is voornemens om de woningen ter plaatse van Geert van der Zwaagstrjitte 3-37 en 8-26 en Rindert van Zinderen Bakkerstrjitte 6-20 te Gorredijk te slopen en nieuwbouw te plegen.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (rapportnummer 230257, datum 28 maart 2023). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis en jaarrond beschermde nestplaatsen van huismussen en gierzwaluwen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten of functioneel leefgebied van één of meerdere beschermde soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader inventariserend onderzoek uit te voeren naar bovengenoemde soorten ter plaatse van R. van Zinderen Bakkerstrjitte en G. van der Zwaagstrjitte te Gorredijk.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het plangebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
  - Gewone dwergvleermuis
  - Ruige dwergvleermuis
  - Laatvlieger
  - Meervleermuis
  - Gewone grootoorvleermuis
  - Huismus
  - Gierzwaluw
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Tot dat moment zijn de voor dit onderzoek relevante bepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming, daarna in de Omgevingswet. De verbodsbepalingen staan dan verwoord in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal). Hoewel de relevante regels en verbodsbepalingen dus vanaf 2024 in een ander wettelijk kader staan, zullen deze inhoudelijk niet veranderen.

Ook zal vanaf 2024 toestemming niet langer via ontheffingen verleend worden, maar zal – bij overtreding van de verbodsbepalingen – een vergunning moeten worden verkregen. Het bevoegde gezag blijft, zoals dat ook nu het geval is, de provincie.

In dit hoofdstuk wordt het actuele wettelijke kader (Wnb) besproken.

1.2.1 Bescherming soorten van de Vogelrichtlijn

De huismus en gierzwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.1 lid 1 van de Wnb is het verboden om vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te doden of te vangen
- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Vanaf het moment dat de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Niet alleen het nest zelf maar ook de ecologisch functionele omgeving rond het nest valt onder de reikwijdte van de bescherming van artikel 3.1 lid 2. Het gaat om de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Dit betekent ook dat activiteiten die het nest niet fysiek aantasten, maar wel de ecologisch functionele omgeving aantasten verboden kunnen zijn. Dit is het geval als het broedsucces negatief beïnvloed wordt. Bijvoorbeeld als een broedvogel zijn nestplek permanent verlaat. De aard en omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Een aantal vogelsoorten maakt het gehele jaar gebruik van hun nest of zijn niet in staat zelf een nieuw nest te maken. Nesten van deze soorten, waaronder huismus en gierzwaluw, zijn jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

1.2.2 Bescherming soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen Bern en Bonn

Alle vleermuizen beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 1 van de Wnb is het verboden om soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels, opzettelijk in hun natuurlijk verspreidingsgebied te doden of te vangen.
- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen niet alleen de kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook die delen van de ecologisch functionele leefomgeving die noodzakelijk zijn voor het functioneren van de verschillende verblijfplaatsen. Dit houdt in dat essentiële vliegroutes en essentiële foeragegebieden onder de reikwijdte van de bescherming van de verblijfplaatsen vallen.

1.2.3 Bescherming andere soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Lid 1 luidt als volgt:

Het is verboden:

- a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Wnb, opzettelijk te doden of te vangen;
- b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
- c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wnb, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies zijn bevoegd voor ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud van bijvoorbeeld bermen, watergangen en dergelijke vrijstelling te verlenen van een of meer van de verboden voor aangewezen soorten.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het plangebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. De effectbeoordeling van de resultaten staat in hoofdstuk 5. Besloten wordt met hoofdstuk 6, waarin besproken wordt welke juridische vervolgstappen aan de orde zijn voor het project.

2. PLANGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk zijn het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied

Huidige situatie plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Geert van der Zwaagstrjitte 3 tot en met 37 (oneven) en 8 tot en met 26 (even) en Rindert van Zinderen Bakkerstrjitte 6 tot en met 20 (even) te Gorredijk (figuur 1.1).

De woningen aan de Geert van der Zwaagstrjitte 8 tot en met 30 en 3 tot en met 21 zijn twee-onder-een-kap woningen met twee bouwlagen. De woningen hebben bakstenen gevels en met dakpannen bedekte zadeldaken. De woningen hebben aan zowel de voor- als achterzijde een dakkapel. De voortuinen zijn hoofdzakelijk verhard met enkele struiken of bomen. In de achtertuinten is begroeiing aanwezig.

De woningen aan de Geert van der Zwaagstrjitte 23 tot en met 37 en de Rindert van Zinderen Bakkerstrjitte zijn rijtjeswoningen met twee woonlagen en een zolder. De gevels bestaan uit bakstenen en de zadeldaken zijn bedekt met dakpannen. Op de woningen zijn schoorstenen aanwezig. De voortuinen worden veelal begrensd door gecultiveerde struiken en zijn deels verhard. In de achtertuinten is begroeiing aanwezig.

Het plangebied bevindt zich aan de rand van de bebouwde kom van Gorredijk. De directe omgeving bestaat uit een woonwijk. Ten noordwesten van het plangebied op circa 50 meter afstand bevindt zich een industrieterrein. Circa 50 meter ten noordoosten bevindt zich een watergang; de Nije Feart. De bebouwde kom van Gorredijk wordt begrensd door agrarische percelen.

Figuur 1.2 tot en met 1.5 geven een impressie van het plangebied.

Figuur 1.1 Plangebied (rood omlijnd).

Figuur 1.2 De woningen aan de Geert van de Zwaagstrjitte zijn deels twee-onder-een-kap woningen.

Figuur 1.3 De twee-onder-een-kap woningen hebben veelal verharde voortuinen.

Figuur 1.4 De woningen aan de Geert van der Zwaagstrjitte 23 tot en met 37 zijn rijwoningen.

Figuur 1.5 De woningen aan de Rindert van Zinderen Bakkerstrjitte zijn rijwoningen.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

Voorgenomen ontwikkelingen

De opdrachtgever is voornemens om de bestaande woningen te slopen en nieuwe woningen te realiseren. De exacte nieuwbouwplannen zijn op het moment van schrijven nog niet bekend. Wel is bekend dat een volledige reconstructie van de buurt plaatsvindt, waarvoor een wijziging van bestemmingsplan aan de orde is (figuur 1.6).

De sloop staat gepland in februari 2025. De oplevering van de nieuwbouw wordt verwacht in 2026.

Figuur 1.6 Concept stedenbouwkundig plan van het plangebied (bron: Elkien, 29-03-2023).

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van vijf bezoeken, in de periode van mei tot en met september (zie tabel 3.1). De verschillende onderzoeksrondes hebben als doel de verschillende verblijfplaatsen (kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven, winterverblijven) die vleermuizen door het jaar heen gebruiken in beeld te brengen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook relevante aspecten van de ecologisch functionele leefomgeving onderzocht, namelijk vliegroutes en foerageergebieden.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het plangebied twee à drie uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Vanwege de grootte van het plangebied zijn onderzoeksrondes opgedeeld en uitgevoerd door één veldwerker. Zodoende is bijvoorbeeld de eerste kraamronde in vier veldbezoeken gelopen. Een overzicht van de rondes en veldbezoeken is opgenomen in tabel 3.1. Vier onderzoeksrondes hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Eén onderzoeksronde is uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of BatExplorer. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksrondes vleermuizen

Ronde*	Datum (2023)	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
KR1	26-5-2023	21.40	21.40	00.03	12	2	onbewolkt	droog	1
KR1	30-5-2023	21.45	21.45	00.05	12	2	geheel bewolkt	droog	1
KR1	4-6-2023	21.51	21.50	00.15	13	2	onbewolkt	droog	1
KR1	7-6-2023	21.53	21.55	00.20	13	3	half bewolkt	droog	1
LV	19-6-2023	22.00	21.15	00.05	19	2	licht bewolkt	droog	1
LV	21-6-2023	22.01	21.30	00.00	19	2	licht bewolkt	droog	1
LV	25-6-2023	22.02	21.15	00.15	26	0	onbewolkt	droog	1
KR2	3-7-2023	05.20	03.00	05.10	15	3	half bewolkt	droog	1
KR2	8-7-2023	5.24	02.45	05.10	17	3	onbewolkt	droog	1
KR2	14-7-2023	05.30	02.45	05.30	15	2	onbewolkt	droog	1
LV	15-7-2023	21.54	21.00	00.00	17	3	onbewolkt	droog	1
PA1	15-8-2023	21.07	21.00	23.50	16	2	onbewolkt	droog	1
PA1	18-8-2023	20.59	21.00	00.00	21	2	licht bewolkt	droog	1
PA1	1-9-2023	20.28	20.30	23.30	15	2	onbewolkt	droog	1
PA1	4-9-2023	20.23	20.30	23.30	18	2	onbewolkt	droog	1

PA2	8-9-2023	20.11	20.15	23.50	24	2	onbewolkt	droog	1
PA2	11-9-2023	20.04	20.00	00.00	20	2	geheel bewolkt	droog	1
PA2	25-9-2023	19.30	19.30	23.50	17	2	half bewolkt	droog	1
PA2	26-9-2023	19.30	19.30	23.55	18	2	half bewolkt	droog	1

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, LV: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen voor laatvlieger, PA: Ronde paarverblijfplaatsen.

Er is tijdens het volledige veldonderzoek slechts eenmaal een meervleermuis overvliegend gehoord, daarmee is het voorkomen van verblijfplaatsen binnen het plangebied zeer onwaarschijnlijk. Om deze reden wordt beoordeeld dat de ochtendbezoeken voldoende lang zijn geweest om het voorkomen van deze soort uit te sluiten binnen het plangebied.

3.2 Huismus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd overeenkomstig de eisen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). Dit document schrijft voor dat er twee veldbezoeken moeten plaatsvinden in de periode van 1 april tot 15 mei. Deze veldbezoeken moeten tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst en 1 à 2 uur voor zonsondergang worden uitgevoerd bij droog weer.

Het doel van het nader onderzoek naar huismussen is het vaststellen of uitsluiten van jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soort binnen het onderzoeksgebied. In geval er sprake is van nestelende huismussen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tegelijk met het onderzoek naar de verblijfplaatsen zijn ook relevante aspecten van de functionele leefomgeving van huismussen onderzocht, zoals de aanwezigheid van geschikte begroeiing en foerageerplekken. Ook vindt er een omgevingscan buiten het plangebied plaats, om te kunnen beoordelen of de omgeving functioneel leefgebied omvat, en mogelijk geschikte locaties voor verblijfplaatsen.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker om het exacte gedrag en de nestlocaties in detail te kunnen bepalen. Nestlocaties zijn vastgesteld op basis van nest-indicerende waarnemingen, zoals zingende mannetjes, bezoeken aan potentiële nestplaatsen, transport van nestmateriaal en transport van voedsel voor de jongen.

Het onderzoek naar huismussen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.2 Uitgevoerde onderzoeksronden huismus

Ronde*	Datum (2023)	Begintijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
HM1	3-5-2023	15.00	13	3	half bewolkt	Droog	1
HM2	15-5-2023	10.00	11	3	half bewolkt	Droog	1

*HM: huismus onderzoeksrunde

3.3 Gierzwaluw

Het doel van het nader onderzoek naar gierzwaluwen is het vaststellen of en zo ja hoe het onderzoeksgebied gebruikt wordt door gierzwaluwen. In geval er sprake is van nestelende gierzwaluwen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Tegelijk met het onderzoek naar de verblijfplaatsen zijn ook relevante aspecten van de functionele leefomgeving van gierzwaluwen onderzocht. Belangrijk is dat de nestplaatsen voldoende vrije ruimte

heeft voor het uit- en aanvliegen. Ook vindt er een omgevingsscan buiten het plangebied plaats, om te kunnen beoordelen of er in de omgeving ook potentieel geschikte locaties voor verblijfplaatsen zijn.

Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd middels drie veldbezoeken in de avond (zie tabel 3.3) in de periode 1 juni tot 15 juli, conform het ten tijde van de uitvoering van het onderzoek actuele Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Hierbij is het onderzoek gestart één uur voor zonsondergang. Voor de gierzwaluwen geldt hetzelfde als voor de vleermuizen, dat het onderzoeksgebied is opgedeeld in meerdere delen vanwege de grootte ervan. Een overzicht van rondes en veldbezoeken zijn weergegeven in tabel 3.3. In juli 2023 is een nieuwe versie van het Kennisdocument voor gierzwaluwen gepubliceerd, waarin de onderzoekstijden beperkt zijn aangepast. Voor het onderzoek in 2023 is het niet meer mogelijk geweest de onderzoekstijden aan te passen aan de nieuwste voorschriften.

Tijdens het onderzoek is ernaar gestreefd alle nestplaatsen exact vast te stellen, waarbij in- of uitvliegende of roepende gierzwaluwen zijn genoteerd.

Het onderzoek naar gierzwaluwen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksrondes gierzwaluw

Ronde*	Datum (2023)	Zon onder	Begintijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
GZ1	26-5-2023	21.40	20.40	12	2	onbewolkt	droog	1
GZ1	4-6-2023	21.51	20.50	13	2	onbewolkt	droog	1
GZ1	7-6-2023	21.53	21.00	13	3	half bewolkt	droog	1
GZ2	12-6-2023	21.57	20.45	25	2	onbewolkt	droog	1
GZ2	19-6-2023	22.00	21.15	19	2	licht bewolkt	droog	1
GZ2	21-6-2023	22.01	21.30	19	2	licht bewolkt	droog	1
GZ3	25-6-2023	22.02	21.15	26	0	onbewolkt	droog	1
GZ3	15-7-2023	21.54	21.00	17	3	onbewolkt	droog	1
GZ3	16-7-2023	21.50	20.45	18	3	licht bewolkt	droog	1

*GZ: gierzwaluw onderzoeksronde

4. RESULTATEN VAN HET INVENTARISERENDE ONDERZOEK

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Op Geert van der Zwaagstrjitte 35 is één in- en uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betekent dat er een zomer-/ paarverblijfplaats van deze soort aanwezig is op dit adres. Omdat de waargenomen ook sociale roepen liet horen is de verblijfplaats als een dubbele functie beoordeeld van zomer- en paarverblijfplaats.

Ter hoogte van Geert van der Zwaagstrjitte 31 is één paarroepende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betekent dat er een paarverblijfplaats van deze soort aanwezig is ter hoogte van genoemd adres.

Tussen Geert van der Zwaagstrjitte 9 en 11 is één paarroepende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betekent dat er een paarverblijfplaats van deze soort aanwezig is op ter hoogte van genoemde adressen.

Tussen Geert van der Zwaagstrjitte 18 en 20 is één paarroepende gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betekent dat er een paarverblijfplaats van deze soort aanwezig is op ter hoogte van genoemde adressen.

Gewone dwergvleermuis baltst doorgaans niet vanaf een vaste plek, maar maakt sociale geluiden tijdens baltsvluchten. Op de locaties waar geen exacte invlieglocatie is waargenomen werd gedurende langere tijd sociale roepen gehoord in het donker. Dat betekent dat er wel een paarverblijfplaats aanwezig is, maar dat de exacte invliegopening niet vastgesteld kon worden.

Van gewone dwergvleermuis zijn drie paarverblijfplaatsen en één locatie die in gebruik is als zomer- en paarverblijf. Naar verwachting kunnen deze verblijfplaatsen ook in gebruik zijn als winterverblijfplaatsen. Gezien de lage aantallen waargenomen dieren is hier echter geen sprake van een massa winterverblijf, hooguit enkele dieren. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de waargenomen verblijfplaatsen. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn op kaart weergegeven in figuur 4.3.

Voor de winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden.

Binnen het onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten, omdat paar verblijfplaatsen aanwezig waren. Gezien het lage aantal dieren dat is waargenomen zal het niet om een massa winterverblijf gaan, maar om een verblijfplaats van één of enkele dieren.

Voor het vaststellen van aan- of afwezigheid van winterverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis bestaat in Nederland nog geen betrouwbare onderzoeksmethode. Als er in de herfst veel jagende en baltsende dieren worden waargenomen, dan kan ervan uit gegaan worden dat in de geëigende structuren met hoge waarschijnlijkheid ook overwinterende dieren aanwezig zullen zijn. Aanwezigheid van paarlocaties kan een indicatie zijn van mogelijke winterverblijven (Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0 2017). Binnen het

onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis worden uitgesloten, omdat geen waarnemingen van ruige dwergvleermuis zijn gedaan.

De verblijfplaatsen bevinden zich naar verwachting in de spouw of onder onder het dak. De invliegopeningen aan nummer 35 bevindt zich direct rechts naast een steunbalk (zie figuur 4.1 en 4.2). Waarschijnlijk bevindt het paarverblijf aan nummer 31 zich op een soortgelijke locatie. De invliegopeningen van de paarverblijven tussen de kopgevels bevinden zich vermoedelijk onder de kantpannen, aangezien dat op die locaties de enige invliegopeningen zijn.

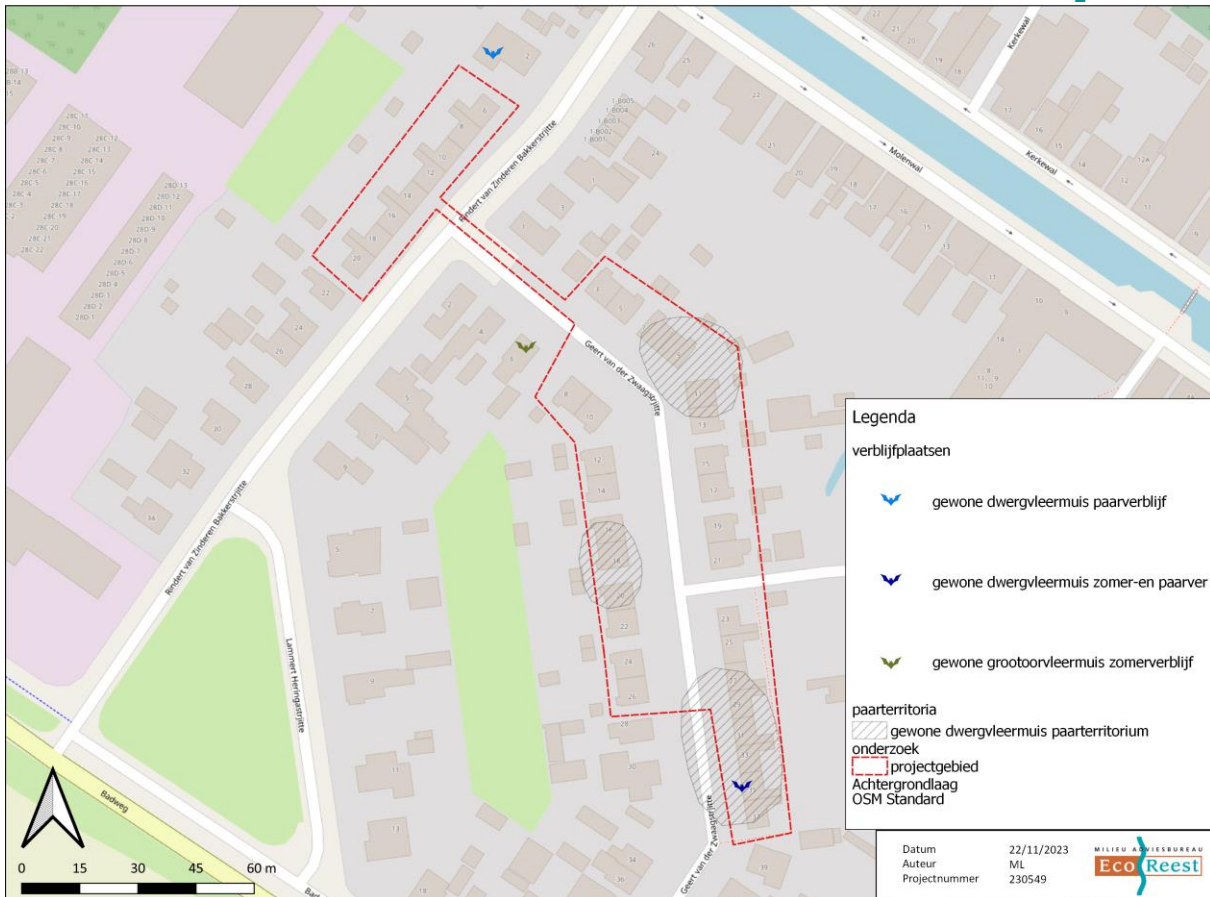
Buiten het plangebied zijn een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis waargenomen. Beide verblijfplaatsen blijven ongemoeid bij de voorgenomen plannen.

Figuren 4.1 en 4.2. Invlieglocatie gewone dwergvleermuis aan Geert van der Zwaagstrjitte 35 (rood omcirkeld)

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

Ronde	Adres	Vleermuissoort	Aantal	Functie verblijfplaats	Invliegopening
PA2	Geert van der Zwaagstrjitte 35	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats	Onder dakoverstek
PA1	Geert van der Zwaagstrjitte 31	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats	Onder dakoverstek
PA1+2	Geert van der Zwaagstrjitte 9-11	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats	Onder kantpan
PA1+2	Geert van der Zwaagstrjitte 18-20	Gewone dwergvleermuis	2	Paarverblijfplaats	Onder kantpan

Figuur 4.3 Waarnemingen vleermuizen

4.1.2 Foerageergebied

Verscheidene locaties in en rondom het plangebied worden gebruikt om te foerageren door gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het gaat om lage aantallen. Bovendien is in de directe omgeving ruim voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en plantsoenen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

Tussen de woningblokken zijn op verschillende locaties vliegroutes waargenomen, maar altijd door lage aantallen. Er vlogen af en toe één à twee gewone dwergvleermuizen langs. Er wordt daarom binnen het plangebied geen essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Huismus

Tijdens het veldonderzoek zijn op diverse locaties nestplaatsen van huismussen waargenomen. Hierbij zijn zowel zingende mannetjes als bezoeken aan aanwezige nestplaatsen waargenomen. In totaal zijn er drie nestplaatsen van huismussen aanwezig in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn buiten het plangebied 10 nesten van huismus aangetroffen.

Daarnaast zijn in het onderzoeksgebied en de directe omgeving meerdere foeragerende huismussen waargenomen. Voornamelijk in de achtertuinen van de westelijke woningen in de Geert van der Zwaagstrijte wordt veel gefoerageerd. Dit is met name het geval bij die woningen waar de tuinen groen zijn ingericht, zoals achter nummer 16 en 20. Hier werden tijdens de veldbezoeken veel mussen waargenomen. Ook aan de overzijde van de speeltuin (zie figuur 4.5) was veel activiteit van huismus. De combinatie van structuurrijk groen met de openheid van de speeltuin is hier een

belangrijke factor voor de geschiktheid. Ook de hoge heg ter hoogte van Geert van der Zwaagstrjitte 30 doet dienst als belangrijke schuil- en foerageerlocatie voor huismus.

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van het foerageergebied en overig functioneel leefgebied van huismussen. Hierbij is wel sprake van een essentieel foerageergebied omdat in de directe omgeving om de woningen niet voldoende soortgelijk alternatief foerageergebied en functioneel leefgebied aanwezig is voor huismus. Er bevinden zich nesten in de woningen rondom de speeltuin, waarbij de huismussen gebruik maken van het zand in de speeltuin en de bomen en struiken die daaromheen staan. Veel van de bomen en struiken staan in de tuinen die aan de achterzijde grenzen aan de speeltuin. Het is nog niet helemaal zeker of de speeltuin ook verdwijnt bij het realiseren van de plannen. Als dat wel het geval is, verdwijnen behalve de bomen en struiken waar nu veel gebruik van wordt gemaakt, ook de zandbaden en de relatieve openheid.

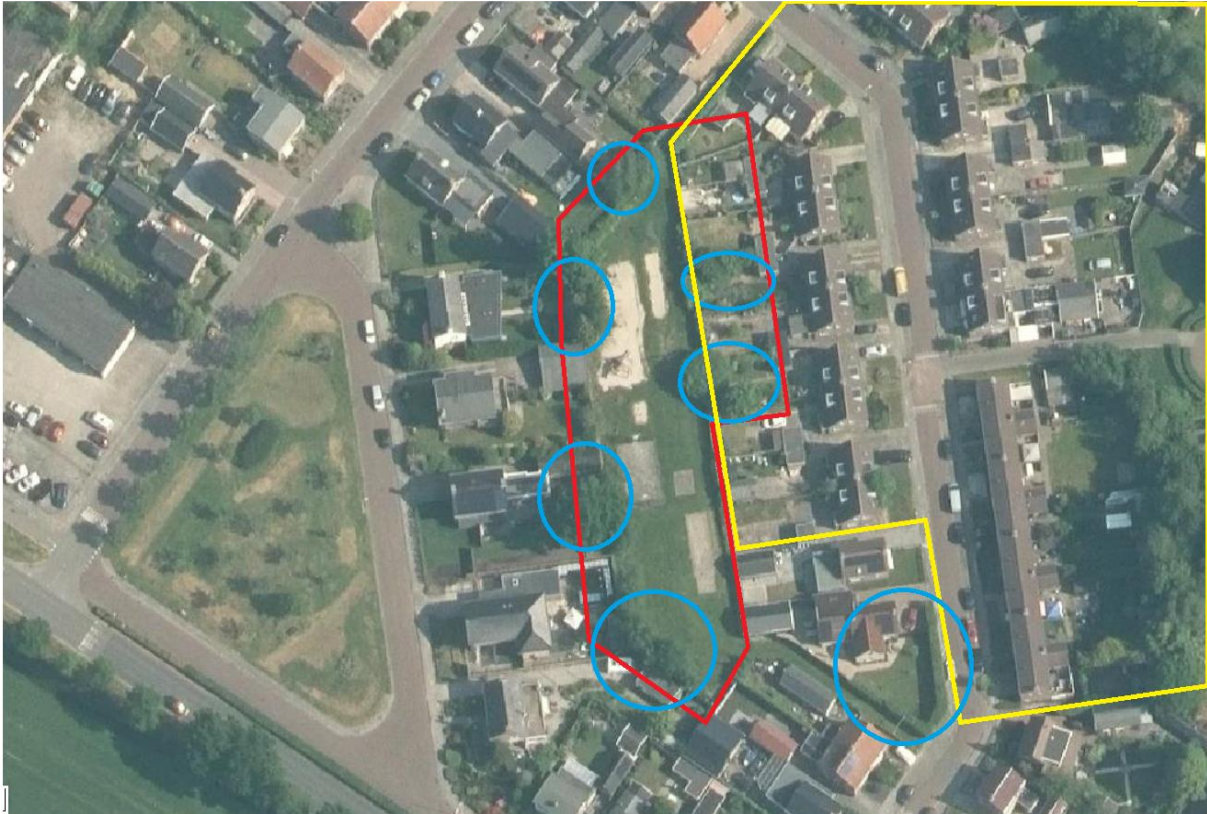
De waargenomen nestlocaties zijn op kaart weergegeven in figuur 4.4. De adressen zijn tevens opgesomd in tabel 4.2. De nestplaatsen bevinden zich onder de dakpannen.

Tabel 4.2 Overzicht waarnemingen huismus

Ronde	Adres	Locatie nestplaatsen	Aantal
HM1	Geert van der Zwaagstrjitte 16, 8401BS Gorredijk	1e rij pannen	1
HM1	Geert van der Zwaagstrjitte 20, 8401BS Gorredijk	1e rij pannen	1
HM1	Geert van der Zwaagstrjitte 3, 8401BR Gorredijk	1e rij pannen	1

Figuur 4.4. Waarnemingen nestlocaties huismus

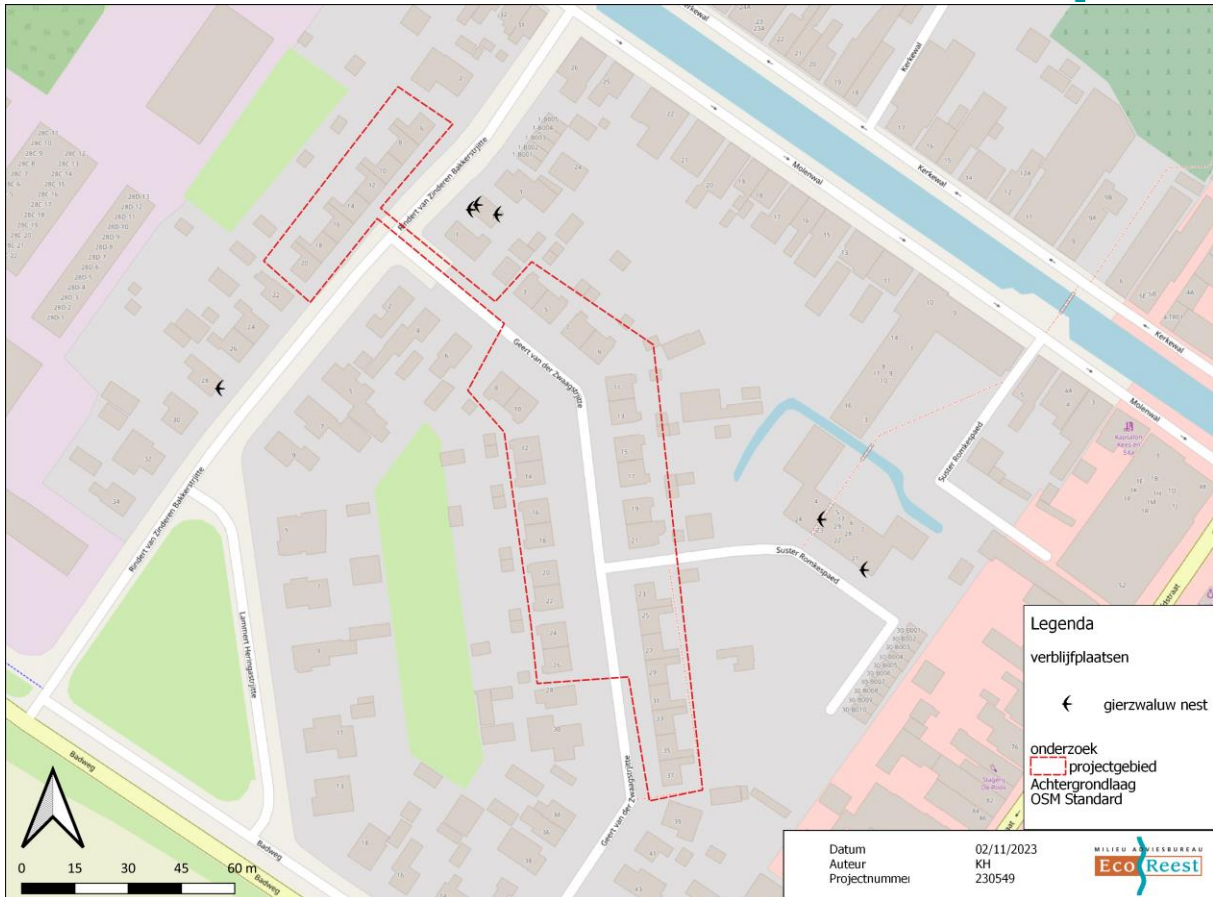

Figuur 4.5. Overzicht van belangrijk foerageer- en leefgebied van huismus weergegeven in rood. De blauwe cirkels geven de bomen en struiken weer waartussen de huismussen geregeld heen en weer vliegen. In geel is (deel van) het plangebied aangegeven. Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

4.3 Gierzwaluw

Tijdens het veldonderzoek zijn geen in- of uitvliegende gierzwaluwen binnen het plangebied waargenomen. Hieruit wordt geconcludeerd dat er geen nestplaatsen van gierzwaluw in het onderzoeksgebied aanwezig te zijn. Direct buiten het plangebied zijn zes nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen. Daarnaast zijn er in en direct rond het plangebied circa 15 foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Deze vertoonden geen binding met de onderzochte panden.

De waargenomen nestlocaties buiten het plangebied zijn op kaart weergegeven in figuur 4.6.

Figuur 4.6 Waarnemingen nestlocaties gierzwaluw.

5. EFFECTBEOORDELING

In dit hoofdstuk wordt beoordeeld welke effecten de voorgenomen werkzaamheden hebben op de binnen de projectlocatie aanwezige wettelijke beschermde soorten. De resultaten worden behandeld per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied en effectbeoordeling

5.1.1 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat er in het onderzoeksgebied enkele verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Zie tabel 5.1 voor een overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen.

In het onderzoeksgebied zijn drie paarverblijfplaatsen en één paar-/zomerverblijfplaats aanwezig, onder kantpannen en dakoverstek. Dit betekent dat het onderzoeksgebied onderdeel uitmaakt van het netwerk en leefgebied van vleermuizen waar gedurende de paarperiode gebruik van gemaakt wordt. Alle verblijfplaatsen zijn essentieel en jaarrond beschermd.

Tussen de woningblokken zijn op verschillende locaties vliegroutes waargenomen, maar altijd door lage aantallen. Er vlogen af en toe één à twee dieren langs. Er wordt daarom binnen het plangebied geen essentiële vliegroutes verwacht. Bij de sloop van de woningen worden geen essentiële vliegroutes aangetast.

De voorgenomen werkzaamheden zullen tot gevolg hebben dat deze verblijfplaatsen zullen worden vernietigd omdat de panden zullen worden gesloopt.

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek en beoordeling overtreding Wet natuurbescherming

Soort	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	-	1	3	3	ja

5.1.1.1 Conclusie effectbeoordeling vleermuizen

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vernield doordat essentiële elementen van het functioneel leefgebied wordt weggenomen.

Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.5 (2^e en 4^e lid) van de Wnb.

5.1.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw heeft duidelijk gemaakt dat er in het onderzoeksgebied drie verblijfplaatsen van huismus aanwezig zijn. Zie tabel 5.2 voor een overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen. Gierzwaluw is niet aangetroffen binnen het plangebied.

De huismusnesten bevinden zich alle onder de eerste rij dakpannen van de woningen. Dit betekent dat het onderzoeksgebied onderdeel uitmaakt van leefgebied van huismus waar gedurende het gehele jaar gebruik van gemaakt wordt. Alle nesten zijn essentieel en jaarrond beschermd.

De projectlocatie omvat naast de nestplaatsen ook de volgende essentiële elementen van de functionele leefomgeving van de huismus. Huismus maakt van het plangebied gebruik als

foerageergebied en algemeen functioneel leefgebied. Hierbij gaat het met name om de achtertuinen aan de kant van de speeltuin en de speeltuin zelf.

De voorgenomen werkzaamheden zullen tot gevolg hebben dat deze verblijfplaatsen zullen worden vernietigd. Tevens word functioneel leefgebied aangetast bij het verdwijnen van het opgaand groen in de achter tuinen van onder andere huisnummer 16 en 20 van Geert van der Zwaagstrjitte. Indien ook de speeltuin verdwijnt is de aantasting groter.

Er zijn geen nesten van gierwaluw binnen het plangebied aangetroffen, waardoor er geen negatieve effecten op deze soort te verwachten zijn.

Tabel 5.2 Resultaten jaarrond beschermde vogelnesten en beoordeling overtreding Wnb

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Huismus	3	ja	ja	ja	ja

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden nestplaatsen van huismus vernield doordat functioneel leefgebied wordt weggenomen. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.1 (2^e lid) van de Wnb.

6. JURIDISCHE VERVOLGSTAPPEN

De voorgenomen werkzaamheden zullen tot gevolg hebben dat er verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van gewone dwergvleermuis en nestplaatsen van huismus, is een toestemming in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Deze toestemming kan in principe op twee manieren geregeld worden:

- 1) Door te werken volgens de voorschriften van een geldige gedragscode. Voor woningcorporaties (en voor hun aannemers) is de Aedes gedragscode (2023) beschikbaar. Deze kan onder voorwaarden toegepast worden, en dan is geen ontheffingsaanvraag nodig. Dat scheelt proceduretijd en legeskosten. Het verlicht niet de verplichte mitigatie, ecologische begeleiding en natuurinclusieve werkwijze.
- 2) Door een ontheffing te aan te vragen.

In de volgende paragraaf volgt als eerste de toets of de Aedes Gedragscode toepasbaar is.

6.1 Toets toepasbaarheid Aedes Gedragscode

De gedragscode is toepasbaar voor specifieke werkzaamheden, specifieke soorten en typen en aantallen verblijfplaatsen van deze soorten, mits projecten relatief kleinschalig zijn. Onderstaand wordt de bruikbaarheid van de gedragscode op deze verschillende criteria beoordeeld.

Werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden zijn: sloop en nieuwbouw.

Deze werkzaamheden vallen niet onder de gedragscode vanwege de grootschaligheid ervan en daarmee de onvoorspelbaarheid van de effecten op beschermde soorten.

De gedragscode is op basis van de werkzaamheden niet toepasbaar voor dit voorliggend project.

6.2 Ontheffing

Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen. Dit kan alleen indien er sprake is van een zogenaamd wettelijk belang. Dit is voor vogels beperkt tot het belang van volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, of in het belang van flora en fauna, maar kan niet op grond van dwingende redenen van groot openbaar belang. Voor vleermuizen kan ontheffing niet alleen worden verleend worden op grond van genoemde belangen, maar ook op grond van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is verder dat er geen andere bevredigende oplossing is (de alternatieven toets) én dat de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

Een ontheffingsaanvraag wordt onderbouwd met een activiteitenplan. Een activiteitenplan omvat een beschrijving van:

- De alternatieventoets: waarom vinden de werkzaamheden op de gekozen wijze en locatie plaats;
- Het wettelijke belang: welk doel wordt met de uitvoering van het project bereikt;
- De beoordeling van de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten;

- De wijze waarop en de aantallen waarmee de vervallen verblijfplaatsen worden gemitigeerd en gecompenseerd;
- De wijze waarop bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

Termijn

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is dertien weken, met een mogelijkheid tot verlenging van zeven weken. Als de Omgevingswet van kracht is worden deze termijnen acht weken, met mogelijke verlenging van zes weken. Overigens zijn dit geen fatale termijnen en blijkt in de praktijk dat er rekening gehouden moet worden met termijnen van 20 tot 40 weken.

Gezien de lange afhandeltijd én de tijd die nodig is als gewenningsperiode voor mitigerende maatregelen tijdens de ecologisch relevante periode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

6.3 Mitigerende en compenserende maatregelen

Als beschermde nest- of verblijfplaatsen worden aangetast of vernietigd moeten deze worden vervangen. Dat betekent dat er alternatieve verblijfplaatsen moeten worden aangeboden. Het aantal vervangende verblijfplaatsen is altijd groter dan het aantal verblijfplaatsen dat vervalt. Dit is om dieren voldoende kans te geven de alternatieven te vinden. De alternatieve nest- of verblijfplaatsen (veelal in de vorm van kasten) moeten ruim voor de start van de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode in de ecologisch relevante periode. Dit houdt in dat vervangende verblijfplaatsen aanwezig moeten zijn in de periode dat ze normaalgesproken door de dieren gebruikt worden. In de praktijk gaat het om enkele maanden tot een half jaar.

Naast de tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen moeten ook permanente voorzieningen worden gerealiseerd.

6.3.1 Ecologische begeleiding

De concrete uitwerking van de vereiste mitigerende en compenserende maatregelen vindt plaats in het activiteitenplan. Doorgaans wordt in de ontheffing als voorwaarde opgenomen dat de werkzaamheden plaatsvinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

De ecologisch deskundige adviseert op grond van de ontheffing over:

- geschikte locaties voor de alternatieve voorzieningen, en wijze van plaatsing.
- welke maatregelen nodig zijn voor aanvang of tijdens het project, zoals aanpassing van de planning aan kwetsbare periodes of gewinningstijden voor de alternatieve voorzieningen.
- hoe en wanneer de gebouwen/woningen ongeschikt gemaakt ('natuurvrij') kunnen en moeten worden voor de soorten. Dit vindt plaats voorafgaand aan de werkzaamheden, maar na ontvangst van de ontheffing.

6.3.2 Bescherming vogels tijdens het broedseizoen

Tijdens het broedseizoen zijn alle broedende vogels en hun nesten beschermd. Daarom heeft het zin om zoveel mogelijk werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Voor het broedseizoen wordt in principe de periode van 1 maart tot 1 september aangehouden, maar dit zijn geen harde grenzen. Bepalend is of er broedgevallen aanwezig zijn, en dit is afhankelijk van de soort en van klimatologische omstandigheden, die van jaar tot jaar verschillen.

Het is vaak niet mogelijk alle werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Dat betekent dat er voorafgaand en/of tijdens de werkzaamheden rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van deze nesten.

Er zijn verschillende mogelijkheden om hier invulling aan te geven. Het is altijd maatwerk en ter beoordeling aan een deskundig ecooloog, en het kan niet uitgevoerd worden zonder ecologische begeleiding.

Opties kunnen zijn:

- Voorafgaand aan het broedseizoen potentiële nestlocaties ongeschikt maken en houden;
- Voorafgaand aan het broedseizoen het werk opstarten en zorgen dat er continu doorgewerkt wordt;
- Ander maatwerk (locatiespecifiek) op basis van ecologische begeleiding.

In alle gevallen is het noodzakelijk dat een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld en dat een deskundig ecooloog de projectlocatie vrijgeeft voor de werkzaamheden.

6.4 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.5 Conclusies

Er zijn in het plangebied verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en huismus aangetroffen, waardoor de sloop van de bebouwing overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg heeft.

Soort	Verblijf-/nestplaatsen	Locatie	paarverblijf	Combinatie zomer/paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis	4	G. vd Zwaagstrjitte 35, 31, 9-11 en 18-20	4	1	Mogelijk voor enkele individuen	3.5 (2e en 4e lid)
Huisumus	3	G. vd Zwaagstrjitte 16, 20, 3	nvt	nvt	nvt	artikel 3.1 (2e lid)

Er is toestemming van het bevoegd gezag (provincie Fryslân) nodig om de werkzaamheden uit te mogen voeren.

De gedragscode van Aedes is niet toepasbaar. Er moet een ontheffing worden aangevraagd. Dat betekent dat er een activiteitenplan moet worden opgesteld, met daarin opgenomen een mitigatie- en compensatieplan.

In Rindert van Zinderen Bakkerstrjitte zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van beschermde soorten. Indien gewenst kan hier zonder toestemming aangevangen worden met de werkzaamheden.

6.6 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

AEDES (2023) Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2023). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0, juli 2023

BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2., februari 2023

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): Vleermuizen; Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Lindeboom, R. Gierzwaluwen in de stad Groningen. *De Grauwe Gors*. Jaargang 43 (2016): 26-34

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Wortelboer, R. 2015. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. *Limosa* 88 (2015): 57-73

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021

Websites

Website provincie Fryslân
www.avifaunagroningen.nl
www.BIJ12.nl
www.natuurloket.nl
www.soortenbank.nl
www.sovon.nl
www.vleermuis.net
www.vleermuizenindestad.nl
www.zoogdierenatlas.nl
www.zoogdiervereniging.nl